

A' ROMAI TSASZARI ÉS AP. HIRALVI FELSÉGNEK
KEGYELMES ENGEDELMEVEL.

Indult BETSBOL Szeredán 19. Decemb. 1787.

Hadi-Környülállások.

Minden tudósítások, így szól edgy Bétsi Iró, melyek 5-dik Nov. fogva 12-dikig Konstantinápolyból érkeztenek, a' Muszka-ország ellen tökéletesen meg-határozott Török háboruról ugyan azon edgy hangon beszéllenek, és a' t. erősítik, hogy a' Török gyalog hadi-seregnek száma 207-ezer 400, a' Lovosnak pedig 240 ezerre mégyen, a' Tengeri és más várokat őrző katonasággal edgyütt. Mint hogy a' Török-sergek szüntelen közelítgetnek a' F. Ts. és K. határ-szélekhez, azért a' F. Ts. Táborhoz is olly

rendelés ment, melyszerént még több fergelt utoznak a' határ-szélekre, és a' mely Sergek az Országban bejebb fekszenek vala téli szálláson, a' határ-szélekhez közelebb szállítottak. Azon 30-ezerből álló F. Ts. segítő-sereg, mely 20-ezer Muszkákkal minden órán edgyesítettetni mondatik, már hadi Postával, Patikával és Ispotállal van fel-készülve, és úgy beszéllenek, hogy ezek fognának lenni az első, kik a' Márs óltarán Török vérrel fognának áldozni. A' Bétsbe érkezet és a' F. Ts. és K. Tábornál szabad szolgálatot vállalni kívánó Muszka Tisztek azt erősítik, hogy Pétervárában még tsak lehetségsnek sem tartják a' békefséget, és Muszka-ország Katharina alatt soha olyan nagy hadi-készületeket nem tett, mint a' jelenvaló időben. Az a' közönséget hir, hogy edgy Hertzeg Koburghoz küldetett Muszka Kurir olly hirrel érkezett volna-meg, melyszerént nem régiben a' Muszkák és a' Törökök között Krimiában fegyverre kerülven a' dológ, a' Muszkák közzül 4000 a' Törökök közzül pedig 11-ezer férfiak estenek légyen-el. A' múlt hónapnak 8-dikán érkezett Levelek szerént, azoknak a' Török fergenek, kiknek vigyázatlanságok miat az Oct. 12-dikén esett Kimburni tsata igen szerentsétlen vala a' Török részéről, mind fejek vétetett, és Konstantinápolyban ki-függesztettek, hogy ez-által a' népnek meg mutassák, hogy a' ki vitézül nem akar a' hadban el-vezni, azok kéntelenítettnek trufoson végzeni életüket. —

Azt minden levelek igaznak erősítik, hogy a' Török a' F. Ts. és K. szélekhez közelebb szállított Sergeit és minden ahoz tartazó készületekkel u. m. Tábori Postával st. el-van készülve, a' honnan a' F. Ts. és Királyi Sergek-is a' szélekhez közelebb vet-

ték magokat, minden puska lövésnyire meg-gyujtha-
tó lárma-fákat álitottanak-fel, és minden lárma-fa
mellé őrző gallibákat építtettek, mellyekben az őr-
zők nem csak meg-fokofittattanak, hanem mindenik
mellé edgy edgy 48 fontnyi gollyobifos ágyuis té-
tetet az ahoz tartazó Pattantyufokkal, hogy' ha az
alkalmátosság ugy kívánná jó szolgálatott tehessenek.
De itt reméljük, hogy minden órán bővebb hirekről
fogunk tudósítani; mert a' Törökök éjjel nappal
úfsák a' fántzokat nem megszűze a' határ-szélektől,
és azon 30-ezer Törökök, kik Belgrádtól tsak 5 mért-
földnyire fekszenek vala, a' Száva vizén lett hid
tsinátás után hirtelen bé-takaradtanak, és a' Várat
egész tehetségek szerént meg-erősítették. A' köze-
lebb jött levelek semmi békefésséggel nem biztatnak a'
Török és a' Muszka részéről, noha a' Muszka vitézek
ottan ottan iszonyú vérontásokat tesznek amazokon.
A' Mohiloból Oct. 30-dikán irt tudósítás szerént
Muszka Fő-igazgató Vezér Románzov ezt a' Táboro-
zó modot találta vala-fel, hogy a' nép az Országban
ne drágittaná az eleséget, a' Török földjére szállit-
tárnék edgy Tábor; a' honnan nem régiben edgy
fok ezerből álló Muszka Tábor, Kotzimnak edgyik
oldala felől meg-szállotta a' lepájos helyet Moldu-
vában, és ott a' Török kenyszeren fog-ki-telelni. Nov.
4-dikén Potemkin Vezértől Pétervárába és onnan ide
érkezett bizonyos tudósítás szerént, ama mindcnek
előtt esmeretes Pártütő Proféta Sájkmanzur alatt
8000 Kubániai Tatárok jelentenek vala-meg meztit-
láb, kiket a' Muszka Tábor észrevevén, a' Kuban
folyó vizén által ment, és 4000-et le-vágván, a'
többit el-szélesztette; és ez az a' tsata, melyről a' mi-
nap emlékezünk vala, hogy a' Toköli vezérsége alatt
esett. A' ki a' Muszka és Törökök között esett ütköze-

teket mind meg akarja tudni, annak a' múlt szombaton költ Bétsi *Dearimat* kellett olvasni; mivel a' mi keskeny levelünk azokat bé-nem foghattya. — Amaz ohajtva várt híres *Kaputány* Bafsa, az Egyiptomi Pártütőknek ostroma, minekutánna az Egyiptombéliekkel békefégre lépet, és a' maga Hadnagyvát, maga helyett Kairoba Helytartónak hagyta volna, Nov. 17-dikén 25 Milliom Piásterrel érkezék meg Konstantinápolyba nagy ágyuzások között, hól nagy öröm és ajándékok között fogodtaték-bé; de szerentsétlenül; mert edgy lántzon hozott Tigrisse lévő magával, ez a' lántzról másnap el-fzabadulván, az orra tzimpáját alkalmasint meg-körmölte.

Elegyes hírek.

A' Ferentz Fő Hertzeg következő Lakadalmára 6000 emlékeztető pénz-darabók készittemek; ezen Lakadalomnak alkalmatofságával, a' mint mondják, a' F. Tsászár 8 szegény leányokat fog-férjhezadni. — A' G. Gyulai Samuel Gyalog Régimentyénél volt Oberstlajtnant Ur Kotzi Oberstterré, az első Major Ur Pongrätz Oberstlajtenántá, a' másod Major B. Dieterich első Majorrá, ennek helyébe pedig volt Granaderos Kapitány Ur Jeszenovszki, tétettének. Hasonlóképpen elő mozdittattanak az *Eszterházi Miklos* Gyalog Régimenttyénél, első Májor Gruber Ur Oberstlajtnantságra, másod Májor *Dalken* első Majorrágra, ennek helyére pedig Granád. Kapitány *Berge* Ur. — Sáros Vármegyében három Falu Birák példáson meg-mutaták az el-múlt hónapban, hogy még ma-is vagyon a' Magyarban régi igaz katonai vér 's hazája és Királya mellett buzgó sziv. Parantsolatot vévén ezek az ujj katonáknak ki-állittása iránt, el-végezték egyenlő akarat-

rattal magokban, hogy tulajdon gyermekeiknek adnák oda. Kettőjüknek ezen 's több ilyen szövege, hogy az Ország Fejedelméhez való engedelmesség és a hazának szeretete kívánnák minden igaz Magyarinak az ő elejéhez hasonló Vitézségét, azoknak gyermekei magokat a' katonaságra önként el-szánák. A' harmadiknak (ki edgy Somos nevű Mező - Városfőknek Birája vala) fia, nem akarván az ő Attyának sem szép intéseit, sem kérését be-venni: elő áll az öreg, mint edgy valóságos Latzedemon-héli próbált Vitéz, tulajdon gyermekit meg-kötözé, és maga személynesen adá által ezen Vármegye Vice-Ispányának Manigay, Urnak így szólván: „Itt vagy on ez a' hundszyút, a' ki nem akarja betsületinek tartani, Királya és hazája mellett életét-is fel-áldozni. — — Még történt a' m. h. 8-dikán edgy más példás hazafiúi tselekedett a' Miskóltzi Kerületben-is: innét az iratik, hogy a' meg-nevezelt napon ottan gyűlés tartatván, Püspök Batsinszki Ur ő Exel. T. Elpe-reft Szarovits Ur által jelentette légyen az Ő hitű Görög Papoknak, hogy azok a' magok halgatoikat minden igyekezettel az ő Királyok mellett való hárségre emlékeztetvén, a' magok hazájok mellett való katonai szolgálatra kifiztetnék. A' Papok erre, nem csak kézségeket mutatták, sőt ajánlották-is magokat, hogy ha ő Exc. maga-is bizonyos számú ujj katonákat állittani szándékoznék, abban ök-is vékony tehetségek fzerént segítségül kívánnának lenni — ki méri mondani, hogy ez nem követésre méltó példa? — A' Mesterségeknek és Tudományoknak nagyra betsüllője a' mi F. Monárkhánk, edgy Ludányi nevű betsületes Debretzeni Timár Mesterembernek, a' maga mestersége szorgalmatos folytatásának jutalmául, és az efféle igyekezeteknek má-

fokban való sa-gerjesztéséül, a' napokban edgy em-
 -szetető arany pénzt ajándékozni méltóztarék. Nem
 különbben edgy Temesvári nem edgyesült O - hiú
 Papnak-is a' nemzeti Oskolák' körül meg-bizonyi-
 tott szorgalmatos fáradságát, ugyan ezen Tudomá-
 nyok' és Mesterségek' édes Anyja arany-pénzel jár-
 talmóztatá-meg. — A' Bétsi Udvarnál lévő Muzka
 Követ Hertzeg Galitzin, nma nagy Magyar Histo-
 rikus' és á' Pesthi Univerfitásnak Könyv-tárnokja Pray
 Ur által Krimianak el-foglalásáról íratott verseit, e-
 zen Titulus alatt: *Tauria Juri Russico a CATHA-
 RINA II. Autocratice bello & pace asserta Poëma-
 tion.* — *E Bibliotheca Regiae Univerfitatis Pesthi-
 ensis,* — a' múlt Octoberben a' Pétervári Akademiá-
 nak küldvén, midőn ez a' munkát nagy érdeműnek
 találta volna, el-végzette, hogy a' F. Tsászárné e-
 leibe terjeszse. O Felsége nagy neven vévén, a'
 tudós Szerzőt edgy nagy arany Monétával, melly
 Krimia' el-foglaltatásának emlékezetére veretett vala,
 kegyelmesen meg-ajándékozni méltóztatott. A' most
 utólszor Bétshe járt Kurir által vevé a' Követ Úr
 ezen ajándékot, hogy azt Pray Urnak Pestre le-
 küldje. — Ezen pénz 33. Tsászári aranyat nyom.
 Az edgyik oldalán yagyon a' Tsászárnénak Répe,
 Muzka feljül való írással, a' másikon pedig Krimia
 a' mellette fekvő Tartományokkal és a' Tenger' ke-
 belével ugyan Muzka nyelven való betűkkel, mely
 az esztendőre és az el-foglalásnak historiájára néz. —
 Zemplin Vármegyében Terebesen minden eszten-
 dőben 4 Sokadalmok (Vásárok) 3 napig fognak
 tartatni. Az első léfzen 7-dik Jan. a' második 2-dik
 Máj, a' 3-dik 31-dik Juliusban, a' 4-dik 10-dik
 Octoberben. — Az Erdélyből Szebenből vett Tudor-
 fitás szerént „ itea a' Kovátsoknak és Lakatosoknak
 sem-

semmi más munkát tenni nem szabad, hanem szüntelen hadi-készületekre tartazó vás szerzfámokat, és a' minden-féle hadi-készületek leg nagyobb mértékben folynak, — Gróf *Orelli*, ki *Klébersberget* az edgymásközött esett viadalban meg-ölvén Szakfzoniába Czirttauba szaladott vala, a' F. Monárkhától kegyelmet nyert, és a' *Hohentzoler* Sergében viszont Oberfláidimánti tífztséget ért. — Antverpiából 4-dik Detzembr. azt írják, hogy az A. Belgiumi Ts. és K. tellyes hatalmú Minister Gr. *Trautmansdorf* Ur Exc. Bétsből rendelést vett volna, melly-szerént az Udvar számára 8 esztendőre 2 Millioui költsön Fontinókat fogna 4 p. Csntóra fel-szedni bizonyos feltételek alatt: azon dolog a' tudosittás szerént, a' meg-nevezett nap előtt, harmad nappal tétetett Antverpiában és Brúselben közönségessé. — — —

— — — Ez az hir-is nevezetes, melly ujra támodni kezd, hogy az Angliai Korona örö-öfse a' Vallisi Printz az Orániai Printzessint, ki 13-dik Nov. 17 esztendőt töltött-bé, figná feleségül venni.

Bétsben a' Lakatosoknak olly parantsolat adattott, mellyszerént edgy néhány millio Spanyól Sarampokba való appro éles és hegyes vasoknak tsinálásához kezdjenek és bizonyos idő alatt el-kelletik végezniük. A' réz edényt tsinálók pedig fok ezer Tábori fazakat, tálat és ivó edényt készittenek. — A' F. Tsászárnak Német Birodalombéli *Verbunkja* rendelést vett, hogy az ezután katonaságra álló ifjaknak 10 forintokkal több foglaló pénzt adjanak, s azt írják, hogy azoknak a' 332 fzekefeseknek és Ország-Kotsifoknak, kikkel már ö Felsége 2 esztendőre kötesre ment, és minden loért napjára 1 for. a' Kotsisnak pedig 15 kraitzárt fizet, ezen hónapnak 22 dikén edgyütt kellett lenniük kézen az u-

tozásra, és többeket-is vésznek fell, valamint a' k
nyersütő Legényeket-is megint szorgalmatosan gyű
tik. — A' Bétsben mulató Portugalliai *R. Jelen's* U
parantsólatót vett a' maga Királynéjától, hogy
feles számú Normális Oskola-béli könyvek exexplá
jait vásárolván Lisabonába küldje, hól azok a' N
met nyelvből meg-fordittatván, ott-is az Oskolá
tanuló réguláivá tétessenek.

*Edgy jó szivü Fejedelemhez illő alább irt m
napi tselekedetről beszéllenek a' Bétsick: —* Edg
még a' 7 esztendeig tartott Pruszizus háború' tüz
ki-állott Hadnagy meg-áll nem régiben a' több inst
lok közöt, a' F. Ts. és Királyi Udvar tornáczábar
's ezen szokkal adja-által instáló levelét a' Monárkh
nak: Felséges Uram! e' már a' 99-dik instántziám
mellyet Felségednek adtam, még-is vigasztalást ne
vehettem, Feleségemmel 12 élő gyermekemmel tsa
200 forint *Penzió*ból kellett élnem. Szembe néz
Kegyelmes Monárkha, 's kérdi: hól lakik? Ez
maga szállását a' *Leopöld*-városban meg-nevezvén
az instántziát magánál tartya ő Felsége és ezt haz
küldi. Egyfzer dél-után tsak bé-toppán a' Monárkh
véletlenül a' Tisztiez 's olvasni kezdi a' gyermekeke
edgy 2, 3, 4, 's t. hiszem itt nem 12-ő, hanem 1
van, mond a' Monárkha Felséges Uram! felel amoz
ezt a' kettőt, most 5 esztendeje az ablakom alatt ta
láltom, 's gondolván, hogy a' hól 12 el-él, má
kettő-is el-nyomoroghat ott bé-fogodtam: jól van
keresztényi módon tselekedtél, imhól 100 arany
és ennek-utánna minden gyermekekre 100 forint eszten
dei fizetésed létszen, a' magod *Penzió*dön kívül —
lám, hogy ad a' Kegyelmes Monárkha ott, a' hó
adni kell!